

Januar-juni 1840

FAKTA

Dato:

Januar-juni 1840

Sidetal:

46, 47, 48, 49, 50, 51, 52

Dagbogens placering:

Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsmand/nøgleperson:

Christine Stampe

Generelle kommentarer:

Dette dokument er en del af det originale manuskript til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Afskriften af hele manuskriptet omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr. 10.

OBS Dokumentet er også udgivet i Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-udgivelse i artiklen Manuskriptet til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen.

Omtalte personer:

H.C. Andersen

Ole Bang

Caroline Amalie

Christen Christensen

Christian 8.

Frederik 6.

Christian Frederik Frost

Wilhelm Friedrich Gmelin

Gregor 16.

Christian Ove Haxthausen

Emil Hornemann

Caroline von Humboldt

Wilhelm von Humboldt

Johan Peter Jacobsen

Ludvig Müller

Johan Ferdinand de Neergaard

Adam Oehlschläger

Christian Daniel Rauch

J.F. Schouw

Susette Schouw

Christine Stampe

Henrik Stampe

Holger Stampe-Charisius

Just Mathias Thiele

Bertel Thorvaldsen

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 10. del af i alt 60.

TRANSSKRIFTION

- 46 -

Nu blev der talt meget, om Salig Kongens Begrav[else.]¹ [papiret mangler] Thor blev Tilsagt, men undskyldte sig, for sit Been som han havde stødt Neglen af ved en Bielke [paa] Skibet² osv. Jeg har endnu kladerne til hans Skrivelse³ i den Anledning til Oberst⁴ [x] Jacobsen⁵ havde gaaet til ham, og da han kom til Nysø kurerede jeg ham ved at hitte paae at ligge blye under ligge blye under Neglen, kurerede ham, saa den ikke kunde voxte ind som den altid vilde osv, dette ved dr Frost⁶, som ofte saae til ham og netop raadte ham til at lade en passe Benet. han har haft lidt [papiret mangler] [forkøl]else engang før, og i den Anledning [hav]de E: [Hornemann]⁷ [papiret mangler] givet ham en Fontenelle⁸, de[nne] irriterte⁹ Huden og gjorde Foden hoven, som den aldrig før [papiret mangler]

- 47 -

N 3

havde været [x] siden har han ladet den flere Gange voxte til, og saa var hevelsen borte, og han lige rask, engang lod dr: Frost ham den Aabne atter ved en klage over Arret da havde den været lukket i 9 Maaneder troer jeg [x] i Livorno¹⁰ ved Badningen lod han den¹¹ atter til lukke, og befandt sig i flere Maander Særdeles væl, og blev ikke aabede før han atter fik en god forkiølelse ved Pavens¹² Ankomst til Rom, da de tosedede d:ctorer ikke ved andet Raad. – Osv =oooo¹³. nuffres daß ist doch daß schönste der [papiret mangler] ens f [papiret mangler] at hun paapægede [papiret mangler][Hor]nemann havde og

paa den Tid undersøgt hans Brøst og fundet at

x x der var en feil, det samme havde Lægerne sagt

i Rom for 20 Aar siden [x] og at de uden videre havde sagt det til Thorv:, gjorde at han tidt troede han feilede noget, hvor han ellers ikke vilde have ligget mærke [til]

[papiret mangler] det, thi jeg har aldrig kiendt et Menneske med et saadan Vælbefindende, saa stærk, og som i sit [liv]

[papiret mangler] har lidt mindre af legemlige lidelser en[d] han [x] 2 à 3 Gange har han haft Tandpine, og det ved en Mærk[værdig]

[papiret mangler] Begivenhed, og en Snue eller Hoste troede han altid noget meget betænkelig[. "De]

[papiret mangler] kan t[roe det bliver min død,"]

[papiret mangler] sagde han saa

[papiret mangler] endnu[.]

[papiret mangler]

I begyndelsen af Januar begyndte Thor

Intoget i Jerusalem NB:

D. 12 Januar¹⁴ reiste vi til Byen, Thorvaldsen havde [ved] fr: Re[d]sted¹⁵ skrevet et par Ord til Thiele¹⁶ om at faae Plads for at see Begravelsen¹⁷ fra Charlottenborgs vinduer¹⁸, for ham og den Stampiske Familie, han meente at have et Værelse derværende mod Gaden ovenpaa, som tilhørte ham[.] hr Thi:¹⁹ lod ham sige ved fr: R:²⁰ at han[,] Thorvaldsen[,] havde ingen saadan at disponere over, thi Thor meente var hele Academiets, og sv **x**

d. 15de Saa vi Taaget²¹, eller rettere saa det ikke, thi det var for langt [fra] og for højt (vi kom nemlig dog til at see det fra Charlottenborg thi Thor gjorde Anstalter, skjønt han var fornærmet over Th's²² liden attention som altid (sagde han) vilde være eene herre paa Charlottenborg; hvor han dog troede lige saa godt at kunne disponere over Pladsen paa ved en saadan leilighed; dog det var ham især føleligt, da det var første gang han havde Leilighed at vise os, nogen Giæstfrihed hos hvem han nu alt havde nydt den i 8 Maaneder[.] Hr Thi[e]le, var og saa Galant næsten med Mag[t] at [slæbe Thorvaldsen] [papiret mangler] fra os [ind i] sine Værelser²³ hvorfra han [sagde]

- 48 -

N 3

man saa det bedre uden at tilbyde os det skjønt han vi[d]ste at Thor havde inviteret os til sig, og han plagede ham meget om at drikke the hos sig, dog Thor, listede sig strax væk, og kom til sine Giæster tilbage, og da alt var forbie gik vi ned til ham hvor han havde ladet Konen²⁴ sørge for Aftensmad og The **x** og fleere Venner kom endnu til osv[.]

d. 31 Jan: 1840 forlode vi atter Byen²⁵, og her ude begyndte vore Vinter fornøielse og mange Kanefarter og Turer over Stranden til Lindersvold²⁶ osv gjorde jeg og Thorvaldsen og det morede ham meget; han arbeidede paa Toget til Golgatha²⁷ og Intoget i Jerusalem²⁸. og saaledes gik Jan: Fb: og Marz hvor Thor Af og til var i Byen²⁹, der lod han Udføre i stort 3 Alen Høi begge friserne x³⁰[.]

[Her var vi ogsaa]³¹ N 4 d 8de Marz paa hans romerske fødselsdag³² den dag han kom første gang til Rom en Dag han havde foregivet, da frue Humbolt³³ ende[lig] vilde vide hans Fødselsdag, som han virkelig ikke vi[d]ste dengang³⁴. D. 8 Marz 1840³⁵ Gik jeg med en Veninde, Kl. 6 om morgenen til Scharlottenborg, lod hemmelig alle de leiede Møbler Bringe ud af hans Sahl og dagligstue, og satte i stedet for, en Stor Kasse med³⁶ sine Stoele i Sahlen, og en stor Sopha med 6 Stoele i dagligstuen, alt sammen betrukket med Broderie som 30 damer af hans vælyndere havde

Broderet, det var alt i Pompejansk Smag kopieret efter de Antike [va]ser. jeg havde [papiret mangler] d. 20 Ap: 1840³⁷ kom han med F. Stampe³⁸ og Hr: Gandill³⁹ herud til min Fødselsdag, og den kiere Mand havde en heel deel Presenter med til mig, Blandt andet en stor Marsepantærte⁴⁰, med Basrelieffer paa, som forestillede Hans Byste⁴¹ paa en Piedestal, som Engle bekrandsede[.] en Lybekker havde sendt ham den, en heel Samling, af Kob[b]ere af Gmelin⁴², og den Boisereske samling⁴³, som væl ikke var Complet, men som Hr. Møller⁴⁴ lovede naar hans Kaabere⁴⁵ bleve Ordnete, at ville see at finde de Manglende. ☒ en Ring⁴⁶ gav han mig, som jeg senere gav til fr: M⁴⁷: da jeg selv fik saa mange baade Antike og ikke antike, 11 i Alt, blandt diße især een⁴⁸ som er mig kierere en[d] dem alle, da han selv har baaret den paa Fingeren i hen imod 30 Aar, ☒ kort det vigtigste

- 49 -

N 6

af Alt var at han gjorde et nydelig Basrelief, : Jupiter som bønfoldes af Diana⁴⁹ om at turde hellige sig til Jagten, dette vilde han lade gjøre i Marmor til mig hvilket nu skal være skeet, i det min[d]ste sagde han mig at have ladet det gjøre i Rom 1841 i August ☒ og den skulde komme hiem til mig ved første Sending af hans Sager⁵⁰[.] Frisen [i] stor ud fordrede megen tilsyn i Kiøbenhavn og imidlertid Maatte Thor af og til til Byen, d. 29 April 1840⁵¹ blev min Søn Holger⁵² Confirmeret, og Thor reiste til Byen med os, og var i Kirke med os, og til Midag hos Bæstemoder⁵³, hvor den kiere gamle Kone, og hendes Søn Fritz⁵⁴, der som og saa Car[.]⁵⁵ [papiret mangler] holdt grumme meget at Thor: aldrig vi[d]ste hvor godt de vilde gjøre ham det, og det glædede hen[de] saa meget at see hvorledes hendes Østers⁵⁶ smagte ham, og han har ofte sagt siden, som den gang at han aldrig h[avde] [papiret mangler] seet saa udmærkede, som de vare, og han havde aldrig spist saa mange, jeg troer det var 40. ☒ [Da] [papiret mangler] vi reiste til Italien gjorde den kiere Moder ham selv en Reise Pung⁵⁷, og han brugte den stedse[.] [papiret mangler] Beqvemhed, og en [xxxx] eller os[xx] [xxx]dte han altid [papiret mangler] meget betænkelig [papiret mangler] død lagde han saa [papiret mangler] ha [papiret mangler][.]

Midt i May 1840 ☒

Nu begyndte man at tale om Majestætens Sølv brølup⁵⁸ og alle damerne i Landet, vare beskieftigede med at vise deres hengivenhed[;] nogle broderede Puder, nogle fod tepper, andre spant til Theduge osv osv[.] kort, Frue Amtmandinde Neergaard⁵⁹ og jeg fik det Indfald at ville Giøre en Kakkellovn's Skierm, og vi fik Thor, til at hielpe os[.] Planen var saaledes⁶⁰, Thor Componerte et nyt Basrelief, Kierlighed og sundhed⁶¹, ([“]thi hvad kan man bedre ønske hende,[“] sagde Thorvaldsen[.] kort vi syede det danske Vaaben med Schneiller⁶², og Perler og sølv og Staael, og det heele lykkedes ret godt (: man seer den endnu i hendes Majestæts

Odiengemack⁶³ :) der til fik vi ØhlenSchlæger⁶⁴ til at gjøre [et Digt⁶⁵ som følger]⁶⁶ [papiret mangler]

- 50 -

N 7

og nu d. 19de May 1840⁶⁷ reiste vi til Byen og d. 22⁶⁸, vare vi først om Morgenen hen at see et Skib løbe af stabelen derfra kørte vi Hiem og maatte Klædes i al fart, og saa alt Kl: 5 ☒ eller 4 til den store Cuur ☒ hvor Majestæten sagde mig en smuk Compliment for Skiermen; ved Ballet sagde Hendes Majestæt til Thorv. at hun vilde dandse med ham[,] det var lige som man gik til bords ☒ nu dandsede Deres Majestæter en Polonaise⁶⁹ sammen efter Bordet, og Thor, sagde mig, [“]jeg maae vist have hørt feil, de ved jeg er lidt døv[,]” (: som han foresten kuns een gang var for en Maanestid) han gik daglig ud at svømme naar han var her ude, og han var selv forundret over at det lykkedes ham saa godt efter i saa mange Aar ikke at have øvet sig (: han havde ikke Svømmet siden engang han havde Giort en Landtuur⁷⁰ med Rauch⁷¹, og Humbolts⁷² samt andre Herrer og Dammer[,] det var hvor der var en Søe i Nærheden han og Rauch's gik ud og badede sig, og blev nu meget forskrækket over at see Sælskabet komme efter dem, og endnu meere at blive opfordret til at vise deres kunst i Svømning⁷³ som Thor: var Mester i; dog da de ønskede at see os, kunde vi jo sagtens vise os; og der kan jeg huske at frue Humbolt⁷⁴, den Preusiske Ministers⁷⁵ kone[,] stod med Lorgnetten⁷⁶, og saa paa os og aploderede os :)[.] efter een af oven nævnte Svømninger paa Nysøe, blev han pludselig døv, og det varede længe, thi da han kom til Byen og spurgte Professor Bang⁷⁷, hvad

- 51 -

N 8

hvad [han] skulde gjøre, satte denne ham Spanske Fluor⁷⁸, og jeg veed ikke hvad, dog det hjalp ikke[,] han kom døv tilbage, saa kaldte vi dr: Frost⁷⁹, denne undersøgte Øret, og erklærede strax at han blodt skulde sprøites da der havde noget stoppet Øret, dette blev giort, og strax havde han sin høreelse igien, saa han ret var siæleglad, og sagde[: “]saa kunde Bang have skaanet mig for det dumme Plaster[“], som altid er iriterte hans hud umaadelig; ☒ men for at komme paa Æren der var ham tiltænkt, saa fortrød han alt, at have sagt mig det thi det var som et slags Prall dersom der intet blev af og vilde have mig til at gaae hiem da det alt var sildig⁸⁰ hvorpaa jeg sagde[: “]Nei, paa ingen Maade, enten de nu har hørt ret eller Galt, saa bliver vi saa længe Herskabet, endnu er her[“]; og han var nu nød til at blive, nu kom Herskabet lige forbie, og Kongen⁸¹ sagde til Thorv: [“]naar vi har giort omkredsen bringer jeg Dem Droningen⁸²,[“] og det skedte, da Majestæten havde spadseret en gang Omkring, lagde Kongen Droningens Haand i Thorvaldsens og han førte saaledes Droningen en gang omkring i Sahlen, og trods sine 72 Aar⁸³ saae han prægtig og Graziøs ud, og hun var deilig ☒ osv osv[,] I anledning af Sølv Brylluppet,

gjorde han en Medallie forestillende Amor og Hymen⁸⁴ beskæftigt med at sammen binde 2 Fakkler, med G[u]irlander, denne ud førte Hr: Medaillør Christensen⁸⁵, Den 4de Juni⁸⁶ kom Schouws⁸⁷ til Nysøe[.] nu blev der talt meget om Kroningen⁸⁸, Thorvaldsen ligeledes og Andersen⁸⁹ ligeledes[.] denne første talte meget begejstret om de Spanske Dandsere, og jeg som ikke nøiedes

- 52 -

N 9

med hans: [“]deilig[”], og [“]O[”]! ✕ bad ham give mig en Idee om dem paa Tavlen og der fik vi det deilige lille Basrelief en Bacant og Bacantinde⁹⁰ N, [(]jeg vil her lade følge tegning af hvert Arbeide efterhaanden som de ere frem staaede :) og da han selv synes det endnu ikke var udtryksfuld nok, gjorde Han atter en Bacant og Bacantinde N 2. ✕ Ved en Diner her paa Nysøe som i disse dage blev givet forfattede Hr Andersen⁹¹ medfølgende Vise⁹² som blev Sungen ✕

I Kiøbenhavn havde der været gjort adskillige tegninger til en Medallie⁹³ der skulde præges i Anledning af Thronbestigelsen, Thorvaldsen havde været, til The hos dronningen⁹⁴, og der kom alle tegningerne frem, og dronningen stemte for at vælge Thorvaldsens osv ✕ her ude fortalte jeg Thor: at der var nogen der fandt at den figur han der til havde Modeleret, var altfor Ydmyg, og havde egentlig en fortvivlet Stilling, den ligger paa Knæe og hever Hænderne mod himlen og da jeg paastod der var noget i Bemærkningen, blev Thorv: vred, dispyterte mig imod og tegnede mig en fortrinlig Stilling, hvoraf jeg endnu haver Tegningen⁹⁵ og maatte erkiende hvor meget meere denne tegnede stilling, udtrykte Fortvivlelse[.] Ligeledes følger⁹⁶[:]

---

¹ Frederik 6. døde 3.12.1839 på Amalienborg og blev begravet 16.1.1840 i Roskilde Domkirke.

² I de forklarende noter hos Rigmor Stampe, op. cit., p. 342, n. 101 står der følgende: “Når der siges, at Thorvaldsen har “stødt benet” på skibet, må han vel være taget til København ad søvejen. – Den gik ved denne tid ikke over Præstø; men Københavnerdamperen standsede formodenlig dengang, ligesom endnu i tredserne, udfor Bøgetskoven, østen for Stavreby og Jungshoved, hvor passagerne blev sat ud eller bragt i land i åben båd.”

³ Dvs. brev af 31.12.1839 fra Thorvaldsen til Det Kongelige Overhoffmarchalat, hvori Thorvaldsen forklarer årsagen til sit manglende fremmøde.

⁴ Dvs. den danske greve, generalmajor, hofmarskal, ordensskatmester Christian Ove Haxthausen.

⁵ Dvs. den danske læge Johan Peter Jacobsen.

⁶ Dvs. den danske distriktslæge i Præstø Christian Frederik Frost.

⁷ Dvs. den danske læge Emil Hornemann.

⁸ Dvs. en fontanelle, et kunstigt frembragt sår, som holdes åbent for at aflede legemets urene væsker, jf. fontanelle i Ordbog over det danske Sprog. Den omtalte fontanelle blev i øvrigt åbnet og lukket flere gange af forskellige læger og var årsag til en hed lægedebat Om årsagen til Thorvaldsens død.

⁹ Nærværende originalmanuskript p. 46 er beskadiget, hvorfor følgende passage er gengivet fra Rigmor Stampe, op. cit., p. 51: “de[]nne irriterede Huden og gjorde Foden hoven, som den aldrig før”

¹⁰ Dvs. den norditalienske havneby ved Det Liguriske Hav, hvor Christine Stampes bror Christian Dalgas var bosiddende med sin familie. Der opholdt Thorvaldsen og familien Stampe sig fem uger fra midten af august til midten af september på sin rejse til Italien i 1841.

¹¹ Dvs. fontanellen.

¹² Dvs. pave Gregor 16.

¹³ Dobbelt vandret streg og firdobbelt cirkel. Dvs. indvisningstegn. Her skal muligvis indsættes følgende passage skrevet i højre margen på den anden led: "nuftres daß ist doch daß schönste der [papiret mangler] ens f [papiret mangler] at hun paapægede [papiret mangler]." Teksten er dog beskadiget og indvisningstegnet mangler.

¹⁴ Dvs. 12.1.1840. I notits af 21.1.1840 i Aarhus Stiftstidende dateres Thorvaldsens ankomst til København til 11.1.1840.

¹⁵ Dvs. Ane Christine Bolette Polly Quist (1790–1861), som var gift med den danske kaptajn Johan Friedrich Redsted (1791–1857). Johan Friedrich Redsted kom i tiårsalderen i huset hos den danske præst Jean Marc Dalgas (1756-1811), som var far til Christine Stampe.

¹⁶ Dvs. den danske forfatter, sekretær, museumsmand og bibliotekar Just Mathias Thiele.

¹⁷ Dvs. begravelsen af Frederik 6.

¹⁸ Thorvaldsens professorbolig i København på Charlottenborg, Kongens Nytorv, aka Kunstakademiet, jf. referenceartikel Thorvaldsens bolig, værksted og museum på Kunstakademiet.

¹⁹ Dvs. Just Mathias Thiele.

²⁰ Dvs. Ane Christine Bolette Polly Quist (1790–1861).

²¹ 15.1.1840 så Thorvaldsen begravelsesoptøget for Frederik 6. fra et vindue på Charlottenborg sammen med blandt andre Christine Stampe.

²² Dvs. Just Mathias Thiele.

²³ Dvs. Thieles lejlighed på Charlottenborg. Den lå i stueetagens nordvestlige hjørne ud til Kongens Nytorv. Se Kunstakademiets boliger.

²⁴ Dvs. sandsynligvis Thorvaldsens husholderske Charlotte Amalie Wilckens (1809-1867). Hun og hendes mand C.F. Wilckens bestyrede Thorvaldsens embedsbolig på Charlottenborg.

²⁵ Thorvaldsen rejste fra København til Nysø 31.1.1840.

²⁶ Dvs. Lindersvold herregård, som ligger nær Faxe. Lindersvold herregård var ejet af Otto Reedtz-Thott.

²⁷ Dvs. Vandrigen til Golgatha, A560.

²⁸ Dvs. Indtoget i Jerusalem, A559.

²⁹ Februar – marts 1840 opholdt Thorvaldsen sig jævnligt i København.

³⁰ Kryds. Dvs. indvisningstegn. Her indsættes følgende passage, skrevet i venstre margen på den anden led: "x [Her var vi ogsaa] d 8de Marz paa hans romerske fødselsdaga [...] kopieret efter de Antike [papiret mangler] jeg havde".

³¹ Følgende er gengivet fra Rigmor Stampe, op. cit., p. 56.

³² Dvs. den årligt tilbagevendende festligholdelse af Thorvaldsens første ankomst til Rom 8.3.1797. Fødselsdagen 8.3.1840 blev fejret i København, som det fremgår her.

³³ Dvs. den tyske kunstsamler, mæcen, brevsriver og salonière Caroline von Humboldt.

³⁴ Det er nok ikke ganske korrekt, at Thorvaldsen ikke kendte, eller havde glemt sin fødselsdag 19.11.1770, dengang han mødte Caroline von Humboldt ca. 1802 i Rom. Se mere om Thorvaldsens fødselsdag i brev af 8.6.1830.

³⁵ Følgende periode er skrevet i venstre margen på den anden led: "D. 8 Marz 1840 Gik jeg med en Veninde, Kl. 6 om morgenen til Scharlottenborg [...] det var alt i Pompejansk Smag kopieret efter de Antike [va]ser [papiret mangler] jeg havde[.]"

³⁶ Dvs. det pompejansk-inspireret møblement, der blev foræret på Christine Stampes initiativ til Thorvaldsen på hans romerske fødselsdag 8.3.1840. Broderiet blev udført af 30 københavnske kvinder, N106-N119.

³⁷ Thorvaldsen rejste fra København til Nysø for at fejre Christine Stampes fødselsdag 20.4.1840.

³⁸ Dvs. den danske baron af Stampenborg Henrik Stampes ældste bror søofficer Fritz Stampe (-1842).

- ³⁹ Rigmor Stampe, op. cit., p. 343, n. 7 anfører, at Hr. Gandil sikkert var kammerat af Fritz Stampe og senere lodinspektør.
Der er antagelig tale om Frederik/Fritz August Gandil (1815-1886), der var officer i søværnet, senere lodsinspektør i Dragør og generalkrigskommissær.
- ⁴⁰ Dvs. marcipantærte.
- ⁴¹ Antagelig Thorvaldsens selvportrætbuste Bertel Thorvaldsen, jf. A223.
- ⁴² Dvs. den tyske kobberstikker, tegner og kunstagent Wilhelm Friedrich Gmelin.
- ⁴³ Dvs. en samling af tysk og andet kunst, som Kong Ludwig 1. af Bayern købte af kunstsamlerne og kunsthistorikerne, brødrene Sulpiz og Melchior Boisserée, og lod ophænge i Pinakoteket i München. Gaven fra Thorvaldsen har højst sandsynlig været Johann Nepomuk Strixners litografier efter nogle af disse malerier.
Se evt. også emneordet om samlingen.
- ⁴⁴ Dvs. den danske numismatiker, museumsinspektør og etatsråd Ludvig Müller.
- ⁴⁵ Dvs. kobbere = kobberstik.
Ludvig Müller var på dette tidspunkt gået i gang med at katalogisere Thorvaldsens samlinger, som skulle indgå i det kommende museum. Heriblandt samlingen af kobberstik, der først skulle ordnes, før Stampe kunne få de manglende fra den boisseréeske samling – som det fremgår af det følgende.
Om det nogensinde blev til noget, er uvist.
- ⁴⁶ Denne ring er uidentificeret.
- ⁴⁷ Fr. M. er antagelig identisk med fornævnte Ludvig Müllers kone Eleonore Frederikke Vilhelmine Georgine Levetzau (1819-1865).
- ⁴⁸ Dvs. Thorvaldsens såkaldte Slangering, N190, eller muligvis en kopi deraf.
Se evt. referenceartikel Thorvaldsens slangering – en drillepind.
- ⁴⁹ Dvs. Diana og Jupiter, A345. Relieffet er ganske rigtigt dateret på Christine Stampes fødselsdag 20.4.1840.
- ⁵⁰ Se evt. referenceartikel om Hjemsendelse af Thorvaldsens kunst.
- ⁵¹ Følgende passage er skrevet i venstre margen på den anden led: "d. 29 April 1840 blev min Søn Holger Confirmeret [...] [papiret mangler] Beqvemhed, og en [xxxx] eller os[xx] [xxx]dte han altid [papiret mangler] meget betænkelig [papiret mangler] død lagde han saa [papiret mangler] ha [papiret mangler][.]".
- ⁵² Dvs. Holger Stampe-Charisius.
- ⁵³ Dvs. Kirsten Frederiksdatter Kaas (1766-1842) mor til den danske baron Henrik Stampe.
- ⁵⁴ Dvs. den danske baron af Stampenborg, Henrik Stampes ældste bror søofficer Fritz Stampe (-1842).
- ⁵⁵ Dvs. den danske baron af Stampenborg Henrik Stampes yngste bror premierløjtnant Carl Stampe, dvs. baron Frants Valentin Christian Carl Stampe (1806–1880).
- ⁵⁶ Ifølge Christine Stampe var Thorvaldsens livret østers, jf. nærværende originalmanuskript, p. 298.
- ⁵⁷ Den her omtalte pung kunne muligvis være identisk med en af de to punge, som opbevares på Thorvaldsens Museum, N81 og N82.
- ⁵⁸ Dvs. Christian 8. og Caroline Amalies sølvbryllup 22.5.1840.
- ⁵⁹ Dvs. Charlotte Louise Elisabeth Neergaard (1808-1866) gift med amtmand Johan Ferdinand de Neergaard.
- ⁶⁰ I nærværende originalmanuskript er her tegnet en lille skitse af kakkellovnskærmen.
Skærmen opbevares i dag på herregården Gunderslevholm, læs mere om dens historie her.
- ⁶¹ Dvs. Hygieia og Amor, A373.
- ⁶² Dvs. en blød, lådden tråd eller snor, jf. chenille i Ordbog over det danske Sprog.
- ⁶³ Dvs. audiensgemak.
- ⁶⁴ Dvs. den danske digter og forfatter Adam Oehlenschläger.
- ⁶⁵ Adam Oehlenschläger forfattede et digt til Christian 8. og Caroline Amalies sølvbryllup den 22.5.1840.
Digtet fulgte med kakkellovnskærmen, jf. ovenfor.
- ⁶⁶ Følgende: [et Digt som følger], er gengivet fra Rigmor Stampe, op. cit., p. 60.
- ⁶⁷ Thorvaldsen rejste fra Nysø til København med familien Stampe 19.5.1840.

⁶⁸ Thorvaldsen og familien Stampe deltog i festen i anledning af Christian 8.s og Caroline Amalies sølvbryllup 22.5.1840.

⁶⁹ Dvs. navn på forskellige gamle polske danse, jf. polonæse i Ordbog over det danske Sprog.

⁷⁰ Den omtalte "landtur", det vil sandsynligvis sige en tur i Roms omegn, kan p.t. ikke dateres, men den fandt antagelig sted mellem 1805, hvor Rauch ankom til Rom, og 1808, hvor familien Humboldt forlod Rom.

⁷¹ Dvs. den tyske billedhugger Christian Daniel Rauch.

⁷² Dvs. den tyske sprogforsker, filosof, diplomat og politiker Wilhelm von Humboldt og hans kone Caroline von Humboldt.

⁷³ Se evt. emneordet om uformelle omgangsformer.

⁷⁴ Dvs. den tyske kunstsamler, mæcen, brevskriver og salonière Caroline von Humboldt.

⁷⁵ Dvs. Caroline von Humboldts ægtemand, den tyske sprogforsker, filosof, diplomat og politiker Wilhelm von Humboldt. Wilhelm von Humboldt var en del af Thorvaldsens faste omgangskreds i Rom, hvor han opholdt sig fra november 1802 til oktober 1808 som prøjsisk gesandt ved pavestolen.

⁷⁶ Dvs. en lille kikkert, jf. Iorgnet i Ordbog over det danske Sprog.

⁷⁷ Dvs. den danske læge, professor og rektor Ole Bang.

⁷⁸ Det er sandsynligvis tale om, at Ole Bang anlagde et såkaldt spanskflueplaster, der bestod af en spansk flue, dvs. en metalgrøn bille i pulveriseret form blandet med fx olie, voks, harpiks eller en anden klæbrig substans. Man forestillede sig dengang, at blandingen / plæstret "kunne trække det onde ud" af kroppen. I dette tilfælde må Thorvaldsen have fået et sådant plaster på øret.

⁷⁹ Dvs. den danske distriktslæge i Præstø Christian Frederik Frost.

⁸⁰ Dvs. sent, jf. sildig i Ordbog over det danske Sprog.

⁸¹ Dvs. den danske konge Christian 8.

⁸² Dvs. den danske dronning Caroline Amalie.

⁸³ Idet Thorvaldsen blev født 19.11.1770, var han 69 år gammel i maj 1840.

⁸⁴ Dvs. Amor og Hymen, A453.

⁸⁵ Dvs. den danske medaljør og billedhugger Christen Christensen. Sølvbryllupsmedaljen, hvor Amor og Hymen, A453, var motivforlægget, blev dog ikke udført af Christensen – sådan som Stampe hævder her. Denne medalje blev i stedet præget af medaljøren F.C. Krohn.

I stedet udførte Christensen en medalje, F25, i anledning af Prins Frederik (7.) og prinsesse Mariane Caroline Charlottes bryllup 1841.

Til denne medalje var motivforlægget en anden version af Thorvaldsens Amor og Hymen, nemlig A452. Stampe forveksler antagelig de to relieffer.

Se evt. Om tilblivelsen af to Thorvaldsenmedailler og deres symbolindhold for mere herom.

⁸⁶ 4.6.1840 rejste Thorvaldsen fra København til Nysø.

⁸⁷ Dvs. den danske botaniker og politiker J.F. Schouw og hans kone Susette, født Dalgas, Christine Stampes søster.

⁸⁸ Dvs. Christian 8.s salving og kroning i Frederiksborg Slotskirke 28.6.1840. Thorvaldsen deltog ikke angiveligt pga. beklædningsproblemer.

⁸⁹ Dvs. den danske forfatter H.C. Andersen, der også ankom 4.6.1840 til Nysø, hvor han blev til 24.6.1840.

⁹⁰ Som det fremgår nedenfor, fremstillede Thorvaldsen to versioner af dette motiv. Det drejer sig om Satyr danser med bacchantinde, A357, og Satyr danser med bacchantinde, A358, men hvilken der var den første, og hvilken den sidste, er p.t. uvist.

⁹¹ Dvs. den danske forfatter H.C. Andersen.

⁹² Dvs. sang af 21.6.1840 fra H.C. Andersen til Thorvaldsen.

Sangen omtaler de tre nyproducerede relieffer, som just er omtalt af Stampe her: A357, A358 og A453.

⁹³ Dvs. Danmark, A550. Se evt. også referenceartikel Om tilblivelsen af to Thorvaldsenmedailler og deres symbolindhold.

⁹⁴ Dvs. den danske dronning Caroline Amalie.

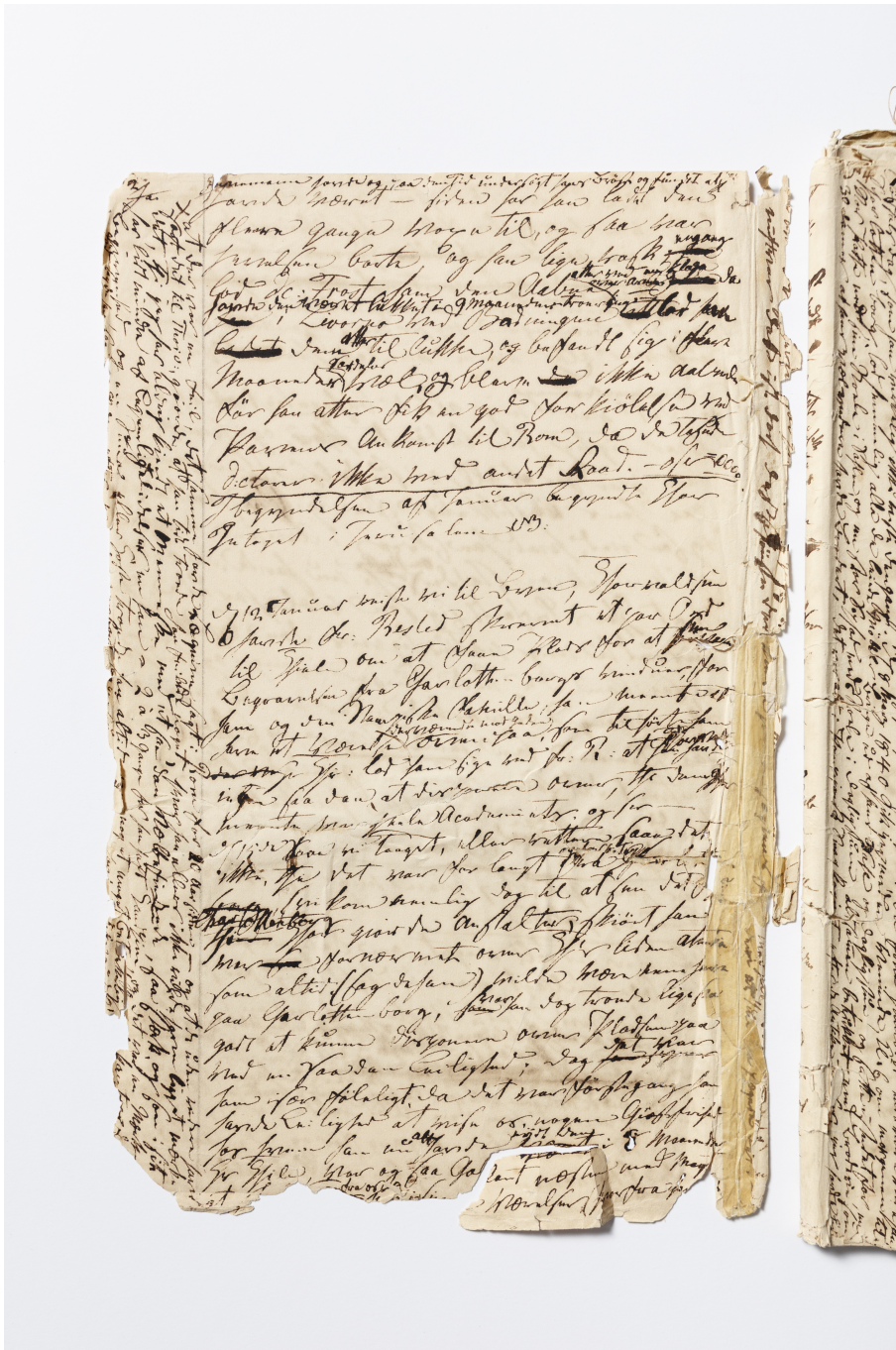
⁹⁵ Denne tegning er p.t. uidentificeret.

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

⁹⁶ Det er uklart, hvad denne sætning refererer til. Den følgende side har ingen forbindelse hertil.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

